

Informacija o aktivnostima na realizaciji projekata iz oblasti energetske efikasnosti za period jul-septembar 2020. godine

U cilju upoznavanja Vlade Crne Gore o aktivnostima na realizaciji projekata iz oblasti energetske efikasnosti, koji se finansiraju po osnovu međunarodnih kredita i iz Budžeta Crne Gore, Ministarstvo ekonomije je pripremio informaciju o realizaciji projekata:

1. Energetska efikasnost u Crnoj Gori - druga faza (MEEP 2),
2. Program energetske efikasnosti u javnim zgradama – druga faza (EPPB) i
3. Program Energetski efikasan dom.

1. Energetska efikasnost u Crnoj Gori - druga faza (MEEP 2)

Vlada Crne Gore je dobila zajam od Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) za nastavak realizacije projekta Energetska efikasnost u Crnoj Gori, kroz fazu dva. U okviru prve faze projekta (MEEP 1), koja se završila u martu 2018. godine, energetski je unaprijeđeno 25 javnih objekata (9 obrazovnih i 16 zdravstvenih). Implementacija druge faze projekta (MEEP 2) je započela 1. septembra 2018. godine, a planirana je da traje do 31.12.2023. godine. Vrijednost budžeta projekta je 6 miliona eura. U okviru rada MEEP 2, planirane su sledeće aktivnosti:

- unapređenje energetske karakteristika 15 objekata zdravstvenog sistema, i to:
- uspostavljanje monitoring sistema za praćenje nivoa komfora u zdravstvenim objektima, kroz praćenje potrošnje energenata i vode, i
- kreiranje održivog sistema finansiranja projekata energetske efikasnosti u javnom sektoru. Održivi sistem finansiranja, omogućuje da se nakon realizacije druge faze projekta, radovi na primjeni mjera energetske efikasnosti u ostalim zdravstvenim objektima, finansiraju iz ušteda ostvarenih u adaptiranim zdravstvenim objektima.

U realizaciji MEEP 2 učestvuju Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo zdravlja. Ministarstvo zdravlja je odgovorno za implementaciju mjera energetske efikasnosti u zdravstvenim ustanovama, dok je Direktorat za energetiku i energetsku efikasnost Ministarstva ekonomije odgovoran za koordinaciju projekta i obezbjeđivanje podrške Ministarstvu zdravlja.

U periodu od jula 2020. godine do septembra 2020. godine, sprovedene su sledeće aktivnosti:

- U toku je izvođenje radova u dijelu primjene mjera energetske efikasnosti na objektima Opšte bolnice Bar i Dom zdravlja Ulcinj. Usled pandemije COVID-19, u periodu od polovine marta do kraja maja, radovi su u većem dijelu bili obustavljeni, zbog čega se potpisao aneks o produžetku roka za kraj izvođenja radova, do 29.09.2020. Radovi su u većem dijelu završeni, i očekuje se primopredaja objekata u ugovorenom roku.
- U navedenom periodu, započeto je i izvođenje radova u dijelu primjene mjera energetske efikasnosti na objektima: Specijalna bolnica Risan, Specijalna bolnica Dobrota i Dom zdravlja Tivat. Planirani rok za završetak radova je 19. decembar 2020.godine.
- Dana 17. avgusta 2020. godine, objavljen je poziv za dostavljanje ponuda za izvođenje radova na objektima: Opšta bolnica Nikšić, Dom zdravlja Danilovgrad i Dom zdravlja Mojkovac. Rok za dostavljanje ponuda je 1. oktobar 2020.godine.
- Od strane ugovorenog Konsultanta za potrebe izrade tehničke dokumentacije i nadzora nad izvođenjem radova, izrađeno je sledeće:
 - Glavni projekat na engleskom jeziku za objekte: Dom zdravlja Danilovgrad, Zdravstvena stanica Žabljak i Dom zdravlja Budva;
 - Glavni projekat na crnogorskom jeziku za objekte: Zdravstvena stanica Žabljak i Dom zdravlja Budva;
 - Tenderska dokumentacija za objekte: Zdravstvena stanica Žabljak i Dom zdravlja Budva;
 - Tehnički monitoring prije adaptacije za objekat Dom zdravlja Herceg Novi;
 - Plan mjerenja prije i poslije adaptacije za objekat Zdravstvena stanica Žabljak;
 - Detaljni energetski audit za objekte: Doma zdravlja Herceg novi i Doma zdravlja Bar;
 - U toku je izrada:
 - tenderske dokumentacije za objekte: Dom zdravlja Bar i Dom zdravlja Herceg Novi;
 - glavnih projekata na crnogorskom i engleskom jeziku za objekte: Dom zdravlja Bar i Doma zdravlja Herceg Novi;

- plana mjerenja prije i poslije adaptacije objekta Dom zdravlja Bar;
- tehničkog monitoringa prije adaptacije objekta Dom zdravlja Bar; kao i
- kompletne tehničke dokumentacije za domove zdravlja: Podgorica – Blok V i Podgorica – Konik.
- Započeto je sa prikupljanjem podataka za izradu inventara javnih objekata za potrebe sprovođenja energetske efikasnosti (EE4GreenMNE).
- U toku su evaluacije ponuda za odabire konsultanata za:
 - komunikaciju i sprovođenje kampanje podizanja društvene svijesti, i
 - izradu dugoročnog mehanizma održivog finansiranja projekata energetske efikasnosti.

Program energetske efikasnosti u javnim zgradama - druga faza (EEPPB)

Program energetske efikasnosti u javnim zgradama (EEPPB) realizuje se u dvije faze, po osnovu ugovora o kreditu i finansijskom doprinosu, potpisanim sa KfW bankom, u iznosu od 13,44 miliona + 22,274 miliona eura.

Prva faza je realizovana u periodu januar 2012. godine - decembar 2015. godine, u okviru koje je izvršena rekonstrukcija i adaptacija 20 osnovnih i srednjih škola i jednog studentskog doma, sa ciljem unapređenja energetske efikasnosti i poboljšanja uslova za boravak i rad korisnika. Ukupna vrijednost uložених sredstava u objekte iz faze I, uključujući i konsultantske usluge, iznosila je 15.205.907,63 eura, pri čemu su nedostajuća sredstva obezbijeđena iz kredita za fazu II.

Drugom fazom "Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama" obuhvaćena je primjena mjera energetske efikasnosti u odabranim obrazovnim i socijalnim ustanovama i administrativnim objektima. Implementacija druge faze je započela u januaru 2015. godine, dok je završetak planiran za kraj 2020. godine.

Cilj programa je unapređenje energetske karakteristike objekta, kako bi se obezbijedila potrošnja energije od najviše 150 kWh/m² za objekte na sjeveru, 125 kWh/m² za objekte u centralnoj zoni i 100 kWh/m² za objekte na jugu Crne Gore. Ciljna grupa programa su učenici, nastavno i ostalo osoblje u obrazovnim ustanovama, zaposleni u administrativnim objektima i korisnici i zaposleno osoblje u socijalnim ustanovama.

Osim navedenog, drugom fazom su obuhvaćene i aktivnosti na: uspostavljanju sistema energetskog menadžmenta u objektima koji su obuhvaćeni EEPPB programom; uspostavljanju centralnog informacionog sistema za monitoring potrošnje energije i vode u javnom sektoru; izradi nacionalnog inventara zgrada i nabavci softvera za proračun energetske karakteristike zgrada, kao i energetski pregledi i sertifikovanje objekata nakon njihove rekonstrukcije.

Za implementaciju programa zaduženo je Ministarstvo ekonomije, Direktorat za energetiku i energetske efikasnosti u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Upravom za imovinu.

Do sada je u okviru druge faze programa izvršena rekonstrukcija i adaptacija 12 obrazovnih ustanova (Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ i JPU „Naša radost“ u Danilovgradu, OŠ „Njegoš“ Cetinje, OŠ „Bedri Elezaga“ Vladimir, Ulcinj, OŠ „Milorad Musa Burzan“, Srednje škole „inž. Marko Radević“, „Spasoje Raspopović“, „Vaso Aligrudić“, OŠ „Božidar Vuković Podgoričanin“, Gimnazija „Slobodan Škerović“, Resursni centar „1.jun“ i Resursni centar za djecu i mlade u Podgorici) i jedne socijalne ustanove (JU Zavod „Komanski most“ u Podgorici). Ukupna vrijednost izvedenih radova na navedenim objektima je iznosila 12.055.599,97 eura.

U aprilu 2019. godine, potpisan je ugovor za izradu softvera za proračun energetske karakteristike zgrada, nakon čega će biti omogućeno izdavanje energetske sertifikate za zgrade, što je i jedna od obaveza predviđena Zakonom o efikasnom korišćenju energije. Završena je i izrada nacionalnog inventara zgrada, koji služi kao osnova za određivanje pojedinih parametara koji su potrebni za razvoj pomenutog softvera. Izrada softvera je u završnoj fazi.

U decembru 2019. godine, potpisan je ugovor o izvođenju radova na rekonstrukciji JPU "Naša radost", Savina, Herceg Novi, dok je u maju 2020. godine, potpisan ugovor o adaptaciji zgrade državnih organa na Rimskom trgu u Podgorici, koja se vrši u skladu sa Planom rekonstrukcije službenih zgrada za period 2020-2022. godina, što je obaveza proizašla iz čl.8 Zakona o efikasnom korišćenju energije ("Službeni list Crne Gore" br. 57/14, 3/15 i 25/19). Izvođenje radova na oba objekta je u toku.

U septembru 2020.godine, potpisan je ugovor o izvođenju radova na uspostavljanju centralnog informacionog sistema za monitoring potrošnje energije i vode u javnom sektoru.

Osim navedenog, u decembru 2019. godine, potpisan je ugovor sa KfW bankom o nastavku realizacije programa, dok je u julu 2020.godine, potpisan Posebni ugovor, kojim se definiše način implementacije programa.

U periodu od jula do septembra 2020. godine, realizovano je sledeće:

- U toku je izvođenje radova na rekonstrukciji JPU „Naša radost“ Herceg Novi, u skladu sa ugovorom potpisanim 26.12.2019. godine. Izvođač je uveden u posao 27.04.2020.godine. Planirani rok završetka radova je jun 2021.godine;
- Obustavljena izrada tehničke dokumentacije za rekonstrukciju objekta H u Domu za stare „Grabovac“ u Risnu, koja je počela u januaru 2020. godine, do usvajanja PUP-a Kotor i dobijanja novih Urbanističko-tehničkih uslova;
- Ugovor o izvođenju radova na adaptaciji zgrade državnih organa na Rimskom trgu u Podgorici je potpisan 4. maja 2020. godine. Izvođač je uveden u posao 26. maja 2020. godine. Rok za završetak radova je 15. januar 2021. godine. U toku je izvođenje radova;
- Potpisan je ugovor o izvođenju radova na uspostavljanju Centralnog informacionog sistema za monitoring potrošnje energije i vode u javnom. Početak realizacije ugovora je planiran za oktobar 2020.godine;
- Potpisan je Posebni ugovor, između Ministarstva ekonomije i KfW banke, kojim se definiše način implementacije treće faze programa;
- U toku je pretkvalifikacioni postupak za odabir konsultantskih firmi za podršku pri implementaciji treće faze programa.

Energetski efikasan dom

Ministarstvo ekonomije je u decembru 2019. godine, finalizovalo realizaciju druge fazu programa "Energetski efikasan dom", čiji je cilj smanjenje troškova grijanja i povećanje komfora u domaćinstvima, ostvarivanje značajnog smanjenja emisija CO₂ u sektoru domaćinstva kao i razvoj tržišta sistema za grijanje na biomasu u Crnoj Gori. U cilju realizacije druge faze predmetnog programa, Ministarstvo ekonomije je, iz budžetskih sredstava obezbijedilo 100.000 eura za subvencionisanje kamata i naknada za obradu kredita za domaćinstva u Crnoj Gori, i to za:

- kupovinu i ugradnju sistema za grijanje na moderne oblike biomase (pelet, briket), koji uključuju kotlove/peći, cjevni razvod i/ili radijatore;
- ugradnju termoizolacije na fasadi stambenog objekta i
- ugradnju energetski efikasne fasadne stolarije.

Građani su bili u prilici da apliciraju za beskamatne kredite, maksimalno do iznosa od 10.000 €, sa periodom otplate do šest godina, za sprovođenje prethodno navedenih mjera energetske efikasnosti u svojim domaćinstvima, dok je Ministarstvo ekonomije subvencionisalo troškove obrade kredita i kamate za cjelokupan period otplate kredita.

U drugoj fazi programa mjere energetske efikasnosti su primijenjene u 187 domaćinstava.

Imajući u vidu uspješnu realizaciju u prethodnom periodu, Ministarstvo ekonomije je u februaru 2020. godine otpočelo pripremne aktivnosti u cilju realizacije nove faze programa "Energetski efikasan dom". S tim u vezi, za realizaciju treće faze ovog programa u 2020. godini, inicijalno su bila obezbijedena budžetska sredstva u iznosu od 300.000 eura, a koja su nakon rebalansa budžeta umanjena na 200.000 €. U prethodnom periodu, realizovane su sledeće aktivnosti:

- Ministarstvo ekonomije je 11.3.2020. godine objavilo Javni poziv svim komercijalnim bankama u Crnoj Gori za dostavljanje pisma zainteresovanosti u okviru programa. Rok za dostavljanje ponuda bio je 2.4.2020. godine i četiri banke su dostavile svoje ponude (Hipotekarna banka, Erste banka, Lovćen banka i Prva banka);
- Ministarstvo ekonomije je 7.8.2020 godine objavilo Javni poziv svim kompanijama u Crnoj Gori za dostavljanje ponuda prema zahtjevima tenderske dokumentacije. Rok za dostavljanje ponuda bio je 4.9.2020. godine i 16 kompanija je dostavilo svoje ponude za implementaciju mjera energetske efikasnosti u okviru Programa.

- U cilju efikasnog upravljanja Programom i olakšavanja procesa izvještavanja partnerskim firmama i bankama, izrađena je i namjenska veb platforma;

Po okončanju procedura potpisivanja Sporazuma o saradnji između Ministarstva ekonomije i komercijalnih banaka i Sporazuma o saradnji između Ministarstva ekonomije i kvalifikovanih izvođača radova, steći će se svi uslovi za početak realizacije programa "Energetski efikasan dom", a na zadovoljstvo svih uključenih strana.